

*Badjaofolket föredrar att jaga fisken under vattnet istället för att använda moderna fiskemetoder.
Foto: Erik Abrahamsson*

TILLBAKA TILL BÅTARNA!

Badjao är havets mästare. I århundraden har de fiskat och handlat i Suluhavet i södra Filippinerna. De lever i enkla hyddor, fiskar med primitiva spjut och kan hålla andan i flera minuter. De diskrimi-

neras av andra folkgrupper; det finns ett ordspråk som säger att magindanao ser ner på tausug, att tausug ser ner på badjao och att badjao ser ner på fisken.

Om artikelförfattaren

Erik Abrahamsson är elev på kursen Ursprungsfolk på Österlens folkhögskola. Under 2,5 månader levde han tillsammans med havsnomaderna badjao i utkanterna av Davao på ön Mindanao i Filippinerna.

Idag är Suluhavet ett område med svåra konflikter och frihetsrörelser. Muslimska frihetsgrupper vill bilda en självständig nation, och för ett tag sedan blev närliggande Mindanao berömt för en massaker på inte mindre än 39 journalister. Det är ett område med politiska oroligheter, kidnappningar, rivaliserande folkgrupper, terrorism, pirater, korruption och starka släktklaner.

Mitt i allt detta finns badjao som i regel valt att fly istället för att strida.

Historiskt har de levt som nomader som sovit och lagat mat på båtarna, men idag är de utspridda över alla större städer och öar i Filippinerna. De har också drabbats av ett nytt och tidigare okänt problem, nämligen fattigdom. Tidigare kunde de tillgodose sina behov från havet och byta fisk mot ris. Men idag har fiskebestånden minskat på grund av nedskräpning och överfiske. Det har medfört att allt fler familjer börjat försörja sig på pärlförsäljning och reparation av

gamla kläder som de säljer på marknaden – två fenomen som rimmar bra med deras kulturella identitet. Några av byarna har också påbörjat projekt med akvariefiskar som de säljer på den internationella marknaden. Försäljningen är dock osäker och inkomster kan variera från noll pesos och 100 dollar per dag. Samtidigt har solidariteten i byarna försvagats, och fisken delas endast när det finns ett överflöd. I många filippinska städer lever de som tiggare eller dyker efter mynt i hamnen. De saknar utbildning och möter en stängd arbetsmarknad. De ses som lata, ociviliserade och smutsiga.

Badjao är ofta ytterst vänliga och välmående. De undviker konflikter, de är friska, hälsosamma och slanka, de fäster liten vikt vid materiella rikedomar, och deras välbefinnande finns hos barnen – de är ytterst barnkära. De älskar havet och sina båtar. De håller andan under vatten i flera minuter och använder hemmagjorda spjut, simglasögon och simfötter.

Majoritetssamhället stänger dörren för badjao, men samtidigt visar badjao en ovilja att anpassa sig. För dem är överlevnad, familj och hav viktigast. Många av de äldre kan inte äta kött eller pasta och de kan inte föreställa sig ett liv utan havet. Majoritetssamhället kallar dem lata, men faktum är att badjao på ett im-

ponerande sätt kunnat behålla sin autonomi och stolthet i det moderna masssamhället. Deras enorma skicklighet i fiske och simning möjliggör en alternativ livsstil, och det är ytterst få av badjao som ingår i den ordinarie arbetsmarknaden.

Det är fullt av liv i byarna och barnen får en fin uppväxt med mängder av kreativa lekar utan tv eller dataspel. De saknar alla former av bekvämlighet och sover på golvet – men skratten och ropen tystnar aldrig. ”Jag bryr mig inte om vad de andra tycker om oss”, säger pärlförsäljaren Roben som är 21 år. ”Vi har vårt liv, de har deras.”

Men konflikter och utfiskning är på sikt ett hot mot deras livsstil. De sprids ut och isoleras från varandra, och minskade fiskebestånd hotar deras självhushållning. Därför är det viktigt att deras markrättigheter som ursprungsbefolkning accepteras. De måste få exklusiv rätt till delar av de fiskevatten de traditionellt nyttjar.

Några badjao-samhällen har börjat organisera sig, ofta med hjälp från biståndsorganisationer.

Tillbaka till båtarna!

”Nyligen har vi registrerat vårt samhälle som en organisation. Det betyder att myndigheterna för första gången kommer att acceptera vår existens”, säger Lolita Aljari, som bor i ett

badjao-samhälle med 300 invånare utanför Davao stad.

Idag står badjao inför ett nytt och kanske förödande problem, klimatförändringen. Det blir varmare för varje år, sötvattnet sinar, priserna går upp, stormarna blir hårdare och vattennivåerna allt högre. Som så många gånger tidigare är det ursprungsfolken som drabbas hårdast. Men förmodligen kommer framtidens utmaningar inte att föra dem närmare land utan snarare att bli en renässans för deras gamla livsstil. Det nya ledordet blir: tillbaka till båtarna!

Erik Abrahamsson

Badjao i Davao

I miljonstaden Davao på södra Mindanao finns fyra grupper av badjao. De lever i byar på vattnet och har fått hjälp av utomstående att köpa marken de lever vid. De anlände till Davao för omkring 15 år sedan då de flydde från det alltmer riskfyllda livet på Suluhavet. Trots migration, konflikter och religiösa budskap behåller de sin gamla identitet.

Foto: Erik Abrahamsson

